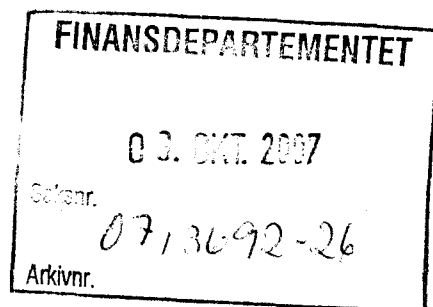

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
07/3692 FM PCB

Vår ref.
200705774- UA/TJU

Dato
05.10.2007

**Høring - NOU 2007: 10 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering
(gjennomføring av EØS-regler tilsvarende EUs tredje hvitvaskingsdirektiv i
norsk rett)**

Vi viser til Finansdepartementets brev av 24. august 2007 med vedlegg.

Innledningsvis vil vi påpeke at Lovavdelingen i Justisdepartementet ikke har foretatt en lovteknisk gjennomgåelse av lovforlaget.

Justisdepartementet har imidlertid følgende merknader til saken ellers:

1. Straffbar handling

Betegnelsen "straffbar handling" brukes flere steder i forslaget, og i punkt 2.1 sies det at uttrykket etter sin ordlyd omfatter forbrytelser og forseelser. Den alminnelige delen i den nye straffeloven er vedtatt, men ikke satt i kraft, jf. lov 20. mai 2005 nr. 28 (heretter straffeloven 2005). I den forbindelse er det gjort veivalg som kan være av betydning ved endringer av annen lovgivning som grenser opp mot eller direkte berører straffelovgivningen, jf. Ot. prp. nr. 90 (2003 – 2004). Blant annet oppheves skillet mellom forbrytelser og forseelser, jf. proposisjonen punkt 4.1.3. Skillet har etter gjeldende rett både strafferettslig og straffeprosessuell betydning. Vi anbefaler at ny lovgivning klargjør vilkårene for og virkningene av overtredelsene fremfor å knytte den opp mot skillet mellom forbrytelser og forseelser. Det kan spare departementet for eventuelle senere tilpasninger. Som en fellesbetegnelse på overtredelsene går Justisdepartementet inn for å bruke "lovbrudd" og ikke "straffbar handling", bl.a. for å fange opp tilfellene hvor bestemmelsene overtres av utilregnelige. Hensynet til harmoni og konsekvens i regelverket taler for at "lovbrudd" benyttes som fellesbetegnelse også i

annen lovgivning.

2. Straffeloven § 317

Gjeldende straffelov § 317 omfatter både heleri og hvitvasking. I forslaget til spesiell del i straffeloven 2005 vil heleri og hvitvasking gis hvert sitt straffebud. Det tas sikte på å fremme forslagene til straffeloven spesiell del dels i løpet av høsten 2007 og dels i 2008. Det kan være hensiktsmessig å tilpasse forslagene i NOU 2007: 10 til straffeloven 2005 - i hvert fall hvis forslagene vil bli fulgt opp på et tidspunkt nært opp til ikrafttreddelsen av den nye straffeloven.

3. Straffeloven §§ 147a og 147b

Flere steder i forslaget vises det til straffeloven §§ 147a og 147b. Også bestemmelsene om straffansvar for terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger forslås endret i straffeloven 2005 - spesiell del. Også for dette tilfellet bør endringene tilpasses straffeloven.

4. Tilsyn og sanksjoner mv.

Utvalget foreslår å endre skyldkravet i hvitvaskingsloven § 16 til også å omfatte grov uaktsomhet. Det vises blant annet til at endringen kan føre til en mer effektiv håndhevelse av hvitvaskingslovgivningen, og at uaktsomhet normalt er omfattet som skyldform i lovgivning som primært retter seg mot foretak, jf. utredningen punkt 8.2.3.

I Ot.prp. nr. 90 (2003 - 2004) la Justisdepartementet til grunn at forsett er den alminnelige skyldformen i spesiallovgivningen, og at det må begrunnes særskilt dersom uaktsomhet skal være tilstrekkelig for straff, jf. proposisjonen punkt 10.2.4. Hovedårsaken til dette er at det også på den subjektive siden ikke skal anvendes straff i større utstrekning enn det som er nødvendig, jf. punkt 10.2.4 og kapittel 7. På den bakgrunn bør Finansdepartementet i oppfølgingen av utredningen vurdere om det er tilstrekkelig grunn til å utvide skyldkravet til å omfatte grov uaktsomhet.

I punkt 8.2.3 redegjør utvalget for foretaksansvar etter straffeloven § 48a. Det sies at "Ansvar ved kumulative feil er imidlertid ikke anvendelig dersom straffebudet har forsett som skyldform". Og videre: "Det er således betydelig videre adgang til å ilegge foretaksansvar dersom uaktsomhet omfattes som skyldform".

Om skyldkrav ved ileggelse av foretaksansvar ønsker vi å bemerke at dersom overtredelsen er begått av en bestemt enkeltperson i foretaket, gjelder det et krav om at vedkommende må ha utvist subjektiv skyld for at foretaket skal kunne straffes, jf. Rt 2002 side 1312. Dersom foretaksstaff bygger på anonyme og kumulative feil, er det noe tvilsomt om det gjelder et krav til subjektiv skyld, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003 - 2004) punkt 17.5.

I straffeloven 2005 er det ikke en betingelse for å ilegge foretaksstraff at bestemte personer som har handlet på vegne av foretaket har utvist subjektiv skyld. Det skal

heller ikke gjelde et skyldkrav ved anonyme eller kumulative feil, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003 - 2004) punkt 17.5.

5. Forholdet til Svalbard

Vi registrerer at det i NOU 2007: 10 foreslås at virkeområdebestemmelsen i gjeldende hvitvaskingslov videreføres i ny lov. Svalbard og Jan Mayen er særlig omtalt i lovforslagets § 3 annet ledd som har følgende ordlyd:

”Kongen kan i forskrift bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen og fastsette særlige regler for disse områdene for fremme av lovens formål.”

I merknadene til bestemmelsene uttrykkes det at bestemmelsen viderefører gjeldende hvitvaskingslov § 3.

I Ot.prp.nr. 72 (2002-2003) til gjeldende hvitvaskingslov ga Justisdepartementet følgende høringsuttalelse vedrørende lovens stedlige virkeområde:

”Saken har vært forelagt for Sysselmannen på Svalbard, som på generelt grunnlag gir uttrykk for at det så vel ut fra internasjonale forpliktelser som ut fra strafferettslige og politiske behov er viktig at de regler for bekjempelse av bakmannsvirksomhet, hvitvasking av utbytte og finansiering av terrorisme som til enhver tid gjelder på fastlandet også gjelder på Svalbard, innen rammen av Svalbardtraktaten.

Sysselmannen påpeker derfor at det bør bringes klarhet i om finansieringsvirksomhetsloven med forskrifter gjelder for Svalbard, jf. svalbardloven § 2. På tilsvarende måte er det viktig at status for den foreslåtte hvitvaskingsloven avklares.

Justisdepartementet slutter seg til merknadene fra sysselmannen. Vi vil i den forbindelse minne om at det i St.meld.nr.9 (1999-2000) Svalbard bl.a. ble konkludert med at regjeringen ville utarbeide egne bestemmelser om anvendelsesområdet for den sentrale nærings- og selskapslovgivningen på Svalbard. Vi forutsetter at Finansdepartementet følger dette opp både med henblikk på finansieringsvirksomhetsloven og den foreslåtte loven om forebyggende tiltak mot hvitvasking av utbytte og finansiering av terrorisme.”

Justisdepartementet mener det er viktig, som fremhevet av Sysselmannen i høringsuttalelsen, at de regler for bekjempelse av bakmannsvirksomhet, hvitvasking av utbytte og finansiering av terrorisme som til enhver tid gjelder på fastlandet også gjelder på Svalbard.

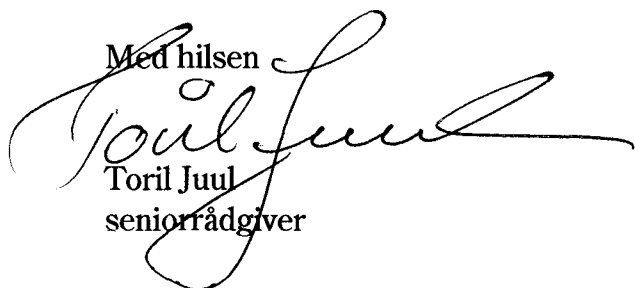
Det kan etter Justisdepartementets oppfatning tenkes at loven som sådan bør gjøres gjeldende på Svalbard, og at det ikke kun skal åpnes for at loven gis anvendelse ved bruk av forskrifter. En slik løsning vil innebære en mer effektiv lovregulering på dette området på Svalbard. Dette argumentet understøttes av at det, etter hva vi er kjent med, ikke er gitt forskrifter om gjeldende hvitvaskingslovs anvendelse på Svalbard.

Det anmodes derfor om at det i kommende lovgivningsarbeid foretas en særlig vurdering av hvorvidt loven skal gis direkte anvendelse på Svalbard. Det vil i denne vurderingen være naturlig for Finansdepartementet å være i dialog med Sysselmannen på Svalbard og Polaravdelingen i Justisdepartementet.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Justisdepartementet viser til omtale av de økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene. Som en følge av forslaget om et økt antall rapporteringspliktige antas antall rapporter som Økokrim mottar å øke. Dette vil medføre merarbeid for Økokrim. Merarbeidets omfang er imidlertid ikke spesifisert. Justisdepartementet forventer at det i forbindelse med arbeidet med en ot.prp. om saken vil bli redegjort grundigere for Økokrims og andre organers ressursbehov knyttet til endringene, samt hvordan finansieringen av disse skal skje. Vi legger til grunn at Finansdepartementet fremmer merbevilgningsbehov i den ordinære budsjettprosessen knyttet til endringsforslagene, herunder Økokrims eventuelle merbehov.

Med hilsen

Toril Juul
seniorrådgiver

Elin Malmstrøm Elverhøy
rådgiver